

כיצד מחזנכין

עלון מס' 127

לפרשת בשלח תשפ"ו

בתחבולות תעשה לך מלחמה!

מעשן פעם, ולמעשה כבר 40 שנה הוא לא מעשן, למרות שמעולם לא הפסיק לעשן. איך אפשר לומר שלא הפסיק לעשן אם כבר 40 שנה הוא לא עישן?

התשובה היא שהוא מעולם לא קיבל החלטה ברורה להפסיק לעשן. זאת החלטה קשה ליישום, צריך להיות אדם מאוד חזק לזה. לכן הוא החליט שהוא מתנזר מסיגריות למשך חמש דקות. להימנע מעישון במשך חמש דקות זה קל, כל אחד יכול. גם המעשן הכי כבד, יכול להצליח במשימה ללא קושי. חמש דקות הוא לא מעשן, ולאחר מכן הוא מתחיל לספור שוב חמש דקות, וחוזר חלילה, וכך הוא כבר ארבעים שנה לא מעשן, בזכות אותן חמש דקות שהוא דוחה שוב ושוב.

אמרתי לבחור הצעיר שהמתין לתשובתי מעבר לקו, שזה הפתרון שלו. "אל תלמד חמש שעות ברצף. תלמד חמש דקות. אתה יכול ללמוד חמש דקות ברציפות???", הבחור השיב שבוודאי הוא יכול. לכן עודדתי אותו לעשות את אותו הדבר, חמש דקות ולמחרת פעמים חמש דקות, ואחרי יומיים הוא יכול לצרף שלוש חמישיות של דקות, ואחרי שבוע להרחיב את המספר לארבע ואחרי שבוע נוסף לחמש, וכך לטפס לאט בקצב שהוא בטוח שהוא מסוגל, כל פעם להוסיף רק עוד חמש דקות, ובכל פעם שהיצר בא אליו, לדחות אותו בחמש דקות...

הסיפור הזה גרם לי לדלות מהעבר כמה סיפורים שאני זוכר, שאמנם היו שונים בתכלית, אבל יש קו שמחבר ביניהם ומעביר את אותו המסר.

אחד מידידי, מלמד בחיידר, אביו לפני 20 שנה עבר אירוע מוחי, ומאז הוא נזקק לעזרה צמודה מדי יום. הם כמה אחים, בלעה"ר, ולכן יש ביניהם תורנות, לכל אחד יש שעות קבועות מדי שבוע שבהן הוא לומד איתו, עוזר לו, ומטפל בו. אם קורה שיש משהו דחוף, הוא מחליף עם אח אחר שבא במקומו.

באחת הפעמים, הוא היה צריך לצאת לבית אביו, והרגיש שאין לו כח. באותו יום הוא לקח את תלמידיו לטיול קצר, והם השתוללו ועשו בלגן גדול, וזה אחרי שהוא לא ישן כמעט בלילה בגלל שהתינוק שלו 'מוציא שיניים', בקיצור הוא עייף בצורה לא רגילה, והיצר הרע מתלבש עליו ואומר לו, תוותר על התורנות. פעם אחת לא תבוא, אמא תטפל בו, היא כן ישנה בלילה...

הוא דחה מעליו את היצר הרע, ואמר "אני כן נוסע, אינני מוכן לוותר על התורנות שלי. זאת מצווה גדולה, אוי ואבוי אם אני אתחיל לזלזל..." הוא מנסה לקום מהכסא, ורגליו לא נשמעות לו. היצר הרע חזק, הוא בקושי מצליח לעמוד, ומרגיש שהוא 'גמור'.

בתחילת הפרשה התורה מספרת שהקב"ה לא הנחה את העם דרך ארץ פלישתים. למה? כי קרוב הוא, פן ינחם העם בראותם מלחמה ושבנו מצרימה.

לכן האריך הקב"ה את הדרך, כדי להוציא להם את החשק מלשוב מצרימה.

רגע, רגע, יש לי שאלה...

האם זה עוזר? האם בגלל זה הם באמת לא רצו לשוב למצרים?

התשובה היא: לא! זה לא עזר. רש"י אומר במקום: "ומה אם כשהקיפם דרך מעוקם אמרו 'נתנה ראש ונשובה מצרימה', אם הוליכם בפשוטה עאכו"כ."

ועוד שאלה: האם כשהם אמרו "נתנה ראש ונשובה מצרימה", זה באמת קרה? האם היה אחד מבני ישראל שבאמת חזר למצרים? כמובן שלא. אז מה הסיפור פה? הקב"ה נוקט כביכול תחבולה שבעצם לא מצליחה, והוא ממילא משיג את מה שהוא רוצה בין אם בני ישראל ירצו לשוב מצרימה ובין אם לא, אז למה היה הקב"ה צריך להסב את בני ישראל דרך המדבר ים סוף???

מספר הרב עמרם בינעט: לפני מספר שבועות התקשר אלי בחור צעיר מדרום אמריקה. הוא קורא נאמן של עלון 'לקראת שבת' בהוצאת 'דרשו'. לדבריו הוא קורא בעלון כ"כ הרבה על לימוד התורה, כמה זה חשוב וכמה זה משמח, ובמיוחד אחרי שכתבתי מאמר שלם על יהודים שמתענגים על לימוד התורה ומתמוגגים מללמוד "קצות החושן" עם "נתיבות המשפט" בר"ה לפני שחרית, 'כי הם חיינו', הוא מאוד מאוד רוצה להיות כזה, אבל הוא מרגיש שהוא לא מסוגל ללמוד.

"אני רק פותח את הגמרא, וכבר אני מאבד ריכוז. איך אפשר ללמוד שעות ברצף, כשאחרי עשר דקות אני כבר מאבד ריכוז?"

האמת ששאלה זו תפסה אותי לא מוכן. אני לא משגיח ולא מנחה הורים או מאמן אישי לבחורים. מה אני יכול לענות לכה בחור?

הרגשתי שבעצם, הקב"ה זימן לידי הזדמנות לעזור לבחור שרוצה לעלות על דרך המלך, ואין לי זכות לומר לו שאני לא יודע מה לענות. תוך כדי שאני מברר איתו כמה פרטים, נשאתי תפילה שקטה ומהירה לבורא עולם שיאיר את עיני, ואכן התפילה התקבלה.

הבנתי שבעצם מה שמציק לבחור הזה זאת המחשבה שהוא לא מסוגל ללמוד שעות ברצף, כי אחרי עשר דקות הוא מאבד ריכוז.

שמעתי ממורי חסי הגה"ח רבי ישראל נח גולדברג שליט"א, משפיע בחצה"ק לעלוב ואיש חינוך ותיק, שסיפר שהוא היה

"כן אני יודע", השיב לי הילד, "גם אצלנו בבית לא מקפידים על זה, אחים שלי כן אוכלים, אבל אני רוצה לנהוג כמו אבא שלי שאוכל רק הכשר אחד מסוים, ולכן אני לא אוכל את הארטיק הזה!!!"

טוב... לא אתווכח עם ילד שלא רוצה, אבל עניין אותי איך הוא מצליח להתגבר ולהימנע מאכילת ארטיק שגם הוא עצמו יודע שאין בו שום בעיית כשרות: "זה לא מגרה אותך?", שאלתי אותו, והוא השיב לי תשובה שהשאירה אותי בהלם!

"אני החלטתי שהטרופית שאני עכשיו שותה, היא כמו ארטיק. לכן אני עוצם עיניים, ומוצץ ממנה את המשקה המתוק באיטיות, אני מדמיון שהוא קר, ושיש לו טעם של ארטיק, וזה טעים לי בדיוק כמו ארטיק!!!"

עכשיו הבנתי למה הוא היה שקוע כל כך בטרופית, ולמדתי להעריך אותו עוד יותר ממה שהערכתיו אותו עד כה.

נעצור לרגע ונתבונן, מה הקו המקשר בין שלושת הסיפורים האלו? מורי חמי שכבר 40 שנה אינו מעשן, ומעולם לא הפסיק לעשן ליותר מחמש דקות, המלמד שהתגבר על יצרו והלך לבקר את אביו על ידי שדמיון שמחכים לו שם אלף דולר, והילד ששתה טרופית ודמיון שהיא ארטיק, כדי להתגבר על הפיתוי.

בשלושת המקרים הללו אנחנו לומדים מה זה 'בתחבולות' תעשה לך מלחמה'.

מלחמת היצר היא לא סתם - 'אתה אומר כן ואני אומר לא, הבה נראה מי ינצח'. במלחמת היצר אי אפשר לנצח רק מלהגיד לא! כשיוסף אמר לאשת פוטיפר שהוא מסרב להישמע לה, כשהוא סימן, הוא אמר 'וימאן' עם 'שלשלת'. הוא עשה סיבובים... עם היצר הרע לא הולכים ישר, צריכים לעשות איתו תחבולות.

הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ חיך לפני פטירתו ואמר שבמשך שנים רבות, ועד לרגעים האחרונים בחייו, היצר הרע היה בטוח שהוא מהחבר'ה שלו. הוא כל הזמן עשה את רצון ה', תוך כדי שהוא מרמה את היצר הרע ועושה לו תחבולות.

איך עושים תחבולות? כל אחד צריך לפתח שיטות עצמאיות, וגם ללמוד מאחרים. צריכים לעשות גדרים וסייגים, צריכים ללמוד מוסר, להתחזק, לקנות הרגלים טובים, לחזק את ה'ויגבה לבו', כל אחד עם מה שעוזר ליצר הרע האישי שלו.

אבל זה חייב להיות שיטתי ומכוון. דומני שעכשיו כבר ברורה התשובה לשאלה בה פתחנו. הקב"ה הסב את העם דרך המדבר ים סוף, לא בגלל פחד שמישהו יחזור למצרים. הוא יכל למנוע את זה בשלל דרכים אחרות.

המטרה היתה ללמד אותנו איך להתמודד עם היצר הרע. אם יש חשש שהוא יפתה אותנו לחזור למצרים, נלך מסביב, כך יצא לנו החשק לחזור. עושים פעולות ונוקטים בצעדים שיחזקו את העמידה שלנו מולו. בתחבולות תעשה לך מלחמה!

[מתוך מאמרו של הרב עמרם בינעט
בעלון 'לקראת שבת מלכתא']

אשמח לשמוע רעיונות והצעות ייעול - הכל יתקבל בברכה.

ישראל חיים בלומנטל

לתרומות / הנצחות, או לקבלת העלון באימייל, וכן לתגובות: blu.israel@gmail.com

מעייפות. הוא מתיישב לרגע כדי לאגור מעט כח שיוכל ללכת לבית אביו, ושוב מנסה לקום, אבריו כבדים עליו מאוד... הוא מנסה למצוא איזו תחבולה, ואז נפל לו רעיון. הוא מתכונן לקראת נישואי בתו בעוד כחודש, וצריך לגייס כסף כדי לממן את כל הקניות והנדוניה וכו'.

"אם מישהו היה אומר לי שיש עכשיו יהודי בירושלים שמחלק אלף דולר לכל מי שמחתן ילד, האם הייתי מצליח לאסוף את עצמי ולנסוע לירושלים כדי להביא אלף דולר???"

מיד הוא ענה לעצמו: "בוודאי שיהיה לי כח. הרי אני ממש זקוק לכסף!!!"

כעת מגיע השלב הבא... "הרי מצוות כיבוד אב גם שווה אלף דולר, ואפילו יותר. למה שלא אתאמץ עבודה???"

וכשמחשבה זו מפעמת בקרבו, הוא קם ויצא בצעדים נמרצים לבית הוריו. שם הוא מבצע את המטלות הקבועות, ומתיישב ליד אביו. ואז אומר לו אביו שיבדוק מה יש בחליפה שלו. הוא מחטט בכיס החליפה של האב, ומוצא שם מעטפה. האב מורה לו לפתוח אותה, ובתוך המעטפה יש אלף דולרים! לא פחות ולא יותר...

"מה זה?", הוא שואל, ואביו עונה: מקודם בא לבקר אותי יהודי יקר, ולאחר שישב זמן מה, נתן לי מעטפה עם אלף דולרים אמרתי לו שאני לא צריך כסף, הילדים שלי קונים לי הכל, ואני ממילא לא יוצא לשום מקום לבד. אבל הוא התעקש, ודחף את הכסף לכיס החליפה שלי התלויה פה בסמוך... בדיוק הגעת, ואתה הרי מחתן בת עוד מעט, נכון? אז קח לך את הכסף, שיהיה לך במזל טוב..."

ואספר סיפור שלישי בסיועיתא דשמיא:

כשהייתי מלמד בבני ברק, לקחתי את תלמידיי לטיול בבית שמש. ביקרנו בכמה אתרים מעניינים, ולאחר מכן הגענו לאחד הפארקים בעיר. הם שיחקו והשתוללו וכשהזיעו כהוגן והיו אדומים כעגבניה, שלחתי ילד למכולת סמוכה לקנות 19 ארטיקים ל-19 ילדי הכיתה.

הילד הגיע ונתן לי את השקית עם הארטיקים, כולם התנפלו עלי ואני חילקתי להם אחד אחד, עד שלבסוף נשארת עם ארטיק אחד ביד.

"מי לא קיבל", שאלתי, ואף אחד לא ענה. "כולם קיבלו?" הילדים עונים שכן, כולם קיבלו. אבל זה לא ייתכן, הוא קנה 19 ארטיקים ואחד נשאר בידי, כלומר חילקתי רק 18. לרגע נבהלתי שואלי הוא שילם רק על 19 ארטיקים ובטעות לקח 20, אבל אז ראיתי שאחד הילדים יושב בצד ושותה טרופית עם עיניים עצומות. הוא היה ממש שקוע בטרופית, וחשבתי שהוא לא שם לב שמחלקים ארטיקים.

"תגיד, שמת לב שמחלקים ארטיקים", שאלתי אותו, והוא השיב בחיוב. כן, הוא שם לב. "גם אתה קיבלת?", הוא השיב לי בשלילה, "לא קיבלתי".

"אז קח!", אמרתי, אבל הוא סירב, "אבא שלי מקפיד לאכול רק הכשר מסוים, והארטיק הזה הוא בהכשר אחר." "אבל זה הכשר מצוין", אמרתי לו, "אני לא מכיר משפחה אחת בישראל שלא אוכלת את ההכשר הזה!"